Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Asiantuntijalausunto

7.10.2015

KEHA/2237/2015

Eduskunnan työ- ja elikeinojaosto

Asia: HE 30/2015 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2016
Pääluokka 32.70 Kotouttaminen ja maahanmuuttajien työllistyminen

Asian esittelee: Yksikön päällikkö Merja Ekqvist

Uudenmaan ELY-keskuksen ja Uudenmaan TE-toimiston asiantuntijalausunto

Esityksen selvitysosassa todetaan, että eheän kotoutumisprosessin varmistamiseksi vahvistetaan maahanmuuttajien alkuvaiheen palvelua kehittämällä toimintamalleja niin, että prosessit etenevät sujuvasti ja tuloksellisesti ja työelämälähtöisyyttä voidaan vahvistaa. TE-toimistojen tuloksellisen työn ehdoton edellytys on, että resursseja lisätään vastaamaan vuoden 2016 asiakasmääriä. Maahanmuuttajien määrä kasvaa joka vuosi ja erityisesti kansainvälistä suojelua saavien määrä tulee olemaan ensi vuonna huomattavasti edellisiä vuosia suurempi. Mikäli työntekijäresursseja ei pystytä lisäämään riittävästi, alkuvaiheen palvelu on hankittava ostopalveluna ja joka tapauksessa kasvaviin kuluihin on varauduttava.

Kasvavan asiakasmäärän kotouttamiseen tarvitaan kattavasti kaikkia TE-toimiston palveluja. Kotoutumiskoulutusta on kehitettävä niin, että se nivotaan ammatillisiin opintoihin, työkokeiluun sekä työhön ja opintojen tukena voidaan käyttää mm. verkko-opintoja. Joka tapauksessa budjettivalmistelulla täytyy TE-toimiston asiakasrakenteen muuttuessa varmistaa, että TE-toimiston palveluihin kotoutumiskoulutus mukaan luettuna on riittävästi varoja. Hankintojen kilpailuttamisessa on entistä paremmin huomioitava tuloksellisuus ja järjestöjen mahdollisuudet olla toteuttamassa esimerkiksi alkuvaiheen palveluita. Asiakkaan toimeentulo tulee järjestää niin, että aktiivinen osallistuminen kaikkeen kotoumista tukevaan toimintaan on myös taloudellisesti mielekästä.

Esityksessä arvioidaan, että ensi vuonna kotoutumisen piirissä olevia pakolaisia on 12 882. Pakolaisten kuntapaikkojen osalta vuoden 2016 tavoite on 4800. ELY-keskukset neuvottelevat kuntien kanssa kuntapaikoista eikä paikkoja ole saatu riittävästi edes esitetyn, jo lähtökohtaisesti riittämättömän tavoitetason saavuttamiseen. Olemme tilanteessa, missä pitäisi vakavasti harkita valtakunnallisia toimia, jotta kansainvälistä suojelua saavat saataisiin hallitummin asumaan eri puolille Suomea. Myös monet kunnat ovat esittäneet näkemyksen, että kuntia voitaisiin

UUDENMAAN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS
Kutsunumero 0295 021 000 Opastinsilta 12 B 5 krs, PL 36
www.ely-keskus.fi/uusimaa 00520 Helsinki 00521 Helsinki

velvoittaa ottamaan vastaan tietty määrä kansainvälistä suojelua saavia, jolloin työ ja palvelut voitaisiin paremmin suunnitella ja asuntomarkkinat pystyisivät paremmin vastaamaan asuntojen tarpeeseen. Jokaisella Suomessa asuvalla henkilöllä on vapaa muutto-oikeus, mutta aktiivisella tiedottamisella ja kuntapaikkojen tarjoamisella voitaisiin vaikuttaa oleskeluluvan saaneiden ohjautumiseen eri puolille Suomea.

Kotouttamisen osaamiskeskus on aloittanut työnsä puolitoista vuotta sitten ja työtä on jalkautettu alueille Kotona Suomessa ESR-hankkeen avulla. Aluekoordinaattorit ovat aloittaneet työnsä kesällä 2015 ja esimerkiksi Uudellamaalla aluekoordinaattori on aktiivisesti mukana laajennetun maahanmuuttotyön toiminta-alueen työtä kehittämässä ja luomassa verkostoja, joiden avulla pystyttäisiin paremmin työnelämälähtöiseen kotouttamistyöhön. Osaamiskeskuksen tavoite on paikallistason toimijoiden ammattitaidon ja osaamisen kehittäminen toimintatapoja ja -malleja arvioimalla, hyviä käytäntöjä juurruttamalla ja työprosessja selkeyttämällä. Toistaiseksi erityisesti TE-toimiston käytännön työntekijöiden saama tuki on jäänyt vähäiseksi. Työhallinnon organisaation monikerroksellisuus haastaa tiedonkulun ja työn ohjauksen tasolta toiselle (TEM, Kotouttamisen osaamiskeskus, KEHA, ELY-keskus, TE-toimisto) ja erityisesti Kotouttamisen osaamiskeskukselta toivotaan suurempaa panosta käytännön työn tukemiseksi.

Uudenmaan ELY-keskus

Merja Ekqvist

Yksikön päällikkö, puh. 0295021042